

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
VASTSTELLING VAN EEN ONTWERP VAN LIJST VAN VOOR BESCHERMING
VATBARE MONUMENTEN, STADS- EN DORPSGEZICHTEN**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003, 24 oktober 2003 en 18 februari 2004;

BESLUIT :

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003:

Wegens de historische, artistieke en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

De voormalige woning Alfons Janssens met inbegrip van de oorspronkelijke aankleding, het tentoonstellingsmeubilair, tuinafsluiting en stadspomp, gelegen te

Sint-Niklaas (Sint-Niklaas), Zamanstraat 49;

bekend ten kadaster:

Sint-Niklaas, 1ste afdeling, sectie E, perceelnummers 220V2/deel, 220X2/deel, 220Y2/deel.

Artikel 2. Omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, artistieke en sociaal-culturele met name stedenbouwkundige waarde.

De **historische waarde** als herenwoning in neo-Vlaamse renaissancestijl daterend van 1878-1880, opgetrokken naar het ontwerp van architect Pieter van Kerkhove in opdracht van Alfons Janssens, industrieel, volksvertegenwoordiger en dichter. In 1909 aangekocht door de stad en sinds 1911 ingericht als museum. De huidige vermoedelijk laat 19de eeuwse tuinafsluiting werd hier geplaatst in 1933-34 en is afkomstig van het kasteel Boechout te Meise. De 18de eeuwse pomp in de tuin is de enige bewaarde stadspomp. Deze stond oorspronkelijk op de Houtbriel en werd hier geplaatst in 1924.

De **artistieke waarde** als vroeg voorbeeld van neo-Vlaamse renaissancestijl met een hoge graad aan authenticiteit. Met uitzondering van de verbouwing van de ruimten aan de linkerzijde en de doorgang die gemaakt werd op de verdieping is de woning zeer intact bewaard. Exterieur werd slechts miniem gewijzigd en bij het interieur bleven de oorspronkelijke indeling, vloeren, plafonds, schoorstenen, ramen en glas-in-lood, deuren, toiletten e.d. bewaard. De afwerking van de eetkamer met lambrizing, textielbehang, monumentale schouw en het kruisbeeld op de schoorsteenmantel, glas-in-loodramen bleef behouden, alsook de licht geretoucheerde originele beschildering van de neogotische kapel met behouden altaar en kruisweg. In het bureel op de verdieping bleef de geïntegreerde kastenwand bewaard. De woning is ook een merkwaardig en uniek voorbeeld van een eind 19de –begin 20ste eeuwse museumrichting met tentoonstellingskasten voornamelijk in neo-Vlaamse renaissancestijl.

De woning Janssens kan beschouwd worden als een getrouwe afspiegeling van de smaak en karakter van de bouwheer. Alfons Janssens was een overtuigd katholiek en vlaams gezind industrieel, politicus en dichter en dus is zijn woning een eerbetoon aan de meest Vlaamse stijl uit de geschiedenis: de Vlaamse renaissance. Ook de katholieke stijl bij uitstek de gotiek is vertegenwoordigd in de huiskapel. Verder getuigen details van de interesses van de bouwheer, zoals onder meer het borstbeeld van Paus Pius IX boven de toegangspoort en de Vlaamse spreuken in de belangrijkste kamer van de woning, de eetkamer.

De woning is een vroeg voorbeeld van de neo-Vlaamse renaissancestijl dat door de typische vermenging van bouwmaterialen als baksteen en natuursteen pittoresk te noemen is. Niettegenstaande de asymmetrische opbouw is de voorgevel evenwichtig en statig, doch de tuingevel is speelser opgevat en duidelijk de veruitwendiging van de binnenindeling.

Deze stedelijke herenwoning heeft een typische opbouw die gangbaar is voor de monumentale herenwoningen uit de tweede helft van de 19de eeuw met een interieur uitgewerkt in verschillende neostijlen. Er is een duidelijke scheiding te merken tussen de ontvangst- en privéruimten en de dienstruimten. De ruimten gebruikt door het gezin en de ontvangstruimten zijn rijkelijk aangekleed en de slaapkamers zijn sober opgevat. Ook het materiaalgebruik wordt soberder naarmate men in de woning stijgt. De indeling en decoratie bleef goed bewaard, en dit is te danken aan het feit dat de woning werd aangekocht door de stad en het ingericht werd als museum.

De **sociaal-culturele** met name stedenbouwkundige **waarde** als woning gelegen in de as van de Dr. A. Verdurmenstraat en gelegen in de nieuwe stationswijk met een typisch 19de eeuwse stedenbouwkundige aanleg.

Artikel 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 22 juni 2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN